

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3505/2022. (XII. 20.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kgyk.IV.39.453/2022/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Baltay Levente, Harsányi és Baltay Ügyvédi Iroda) útján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Kgyk.IV.39.453/2022/4. számú ítélete ellen. Álláspontja szerint a támadott bírósági ítélet sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy tényállása szerint az indítványozó a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) szerinti gyűlés szervezése céljából bejelentést tett a Budapesti Rendőrkapitánysághoz (a továbbiakban: BRFK), amelyben a gyűlés időpontjául (amelynek helyszínéül Budapest I. kerületében található Sárkány rét lett megjelölve) egy időintervallumot határozott meg (2022. május 6-a 23 óra 55 perctől, 2022. augusztus 4-e 23 óra 55 percig). A gyűlés céljaként a „Tiltakozás a COVID Diktatúra ellen” témát jelölte meg.
- [3] A BRFK határozatában mindenekelőtt rögzítette, hogy az indítványozónak jelen bejelentést megelőzően több, hasonló rendezvénye is volt, vagy van folyamatban. Ugyancsak kiemelte a BRFK, hogy az indítványozóval szemben korábban hozott egy korlátozó határozatot, amelynek alapja egy, a jelen bejelentéssel szinte azonos bejelentés volt, és amely kúriai felülvizsgálat alatt állt, ezért a BRFK indokoltan tartotta ezen kúriai ítélet bevárását. Ezt az ítéletet a BRFK 2022. május 5-én vette át, és ezzel egyidejűleg, rövid úton 2022. május 6-ára személyes egyeztetésre hívta az indítványozót és társait. A személyes egyeztetésen a BRFK ismertette a kúriai határozatnak a jelen ügyre is kiható elemeit, és felvázolta az indítványozónak, hogy milyen feltételekkel tudná a BRFK a bejelentést tudomásul venni. Az indítványozó és társai ugyanakkor kiemelték, hogy nem értenek egyet az ítélet tartalmával, továbbá álláspontjuk szerint jelen ügyben mások is a körülmények (pl. nagyobb a rendelkezésre álló tér, valamint a jurtákba is szabadon bemehet bárki, aki a gyűlés céljával egyetért).
- [4] A BRFK – az egyeztetés eredménytelenségére tekintettel – korlátozó határozatot hozott, amelyben a hétköznapiak esetében a 16 óra és a 20 óra közötti időintervallumot, hétvégén pedig a teljes szombati és vasárnapi napot kivette a gyűlés lehetséges időpontjai közül, emellett pedig megtiltotta a jurta, zárt sátor és egyéb felépítmény telepítését és használatát, továbbá este 22 óra és reggel 8 óra között a hangosítás használatát. A fentiek mellett a BRFK kötelezte az indítványozót és társait, hogy a kivett időintervallumokban a helyszín eredeti állapotát állítsák helyre.
- [5] A BRFK a határozat indokolásában kiemelte, hogy a határozat meghozatala során figyelembe kellett vennie a gyűlés helyszínének jellegét, elsősorban azt, hogy a gyűlés bejelentés szerinti megtartása nem okoz-e a helyi közösség tagjainak szükségtelen és aránytalan mértékű jogsérelmet. E tekintetben a BRFK figyelembe vette, hogy a Sárkány rét az I. kerület legnagyobb egybefüggő zöldfelülete, amely elsősorban rekreációs célt szolgál, aktív és passzív kikapcsolódás céljából egyaránt. Ezt a bejelentés szerinti időszakban a helyi lakosok gyakran és előszeretettel használják, és a szervezett programok is gyakoriak. Az indítványozó a Gesztenyés kertben tartott hasonló rendezvényének az összes kellékét át kívánta helyezni a Sárkány rétre, az adott bejelentést korlátozó kúriai ítélet miatt. Ezen szempontokat mérlegelve a BRFK úgy ítélte meg, hogy a gyűlés megtiltásánál enyhébb eszközzel is megvalósulhat a gyülekezési joggal kollízióban álló jogok és érdekek védelme, ezért a fentiek szerint rendelkezett. A felépítmények korlátozásával kapcsolatban a BRFK kiemelte, hogy a másik hasonló ügyben hozott kúriai ítélet alapján nem egyértelmű, hogy egy zárt felépítményben hogyan tud

megvalósulni a nyilvános gyűlés. A BRFK egyetértett viszont az indítványozóval abban a kérdésben, hogy a felépítmények mindennapos lebontása és felépítése aránytalan teher lenne, ezért rendelkezett azok teljes tiltásáról.

- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően keresetet nyújtott be a BRFK határozata ellen a Kúriához. A Kúria ítéletében a BRFK határozatát részben megváltoztatta és a hétköznapiakra valamint hétvégére megállapított tilalmi időszakot mellőzte, egyebekben azonban a keresetet elutasította.
- [7] Az indítványozó keresetében arra hivatkozott, hogy a korlátozást szükségtelennek és aránytalanak tekinti. Álláspontja szerint a Sárkány rétre nem jelentettek be más konkuráló rendezvényt, és a BRFK túl nagy jelentőséget tanúsított a rekreációs jellegnek. Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy a BRFK jelentős mértékben támaszkodott egy másik hasonló ügyben hozott kúriai ítéletre is. Keresetében arra is hivatkozott, hogy a kivett időszakok olyan jelentősek, hogy tulajdonképpen ez egy részleges tiltásnak minősíthető. A fentiek mellett az indítványozó a felépítmények tiltását is kifogásolta, a hangosítás tiltása ellen azonban nem emelt kifogást.
- [8] A Kúria ítéletében jelentős mértékben támaszkodott az Alkotmánybíróság, valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának a gyakorlatára. Ezek alapján a Kúria kiemelte, hogy a helyszín megválasztásának a szabadsága egyértelműen része a gyülekezési szabadságnak, amelybe beleérthető azon jogosultság is, hogy a helyszínt a gyűlés céljával összhangban válassza meg a szervező. A Kúria – figyelemmel a Velencei Bizottság gyakorlatára is – mindezek alapján a gyűlés helyszíne tekintetében megállapította, hogy a BRFK nem végezte el a szükségességi arányossági tesztet, így indokolatlanul és alaptörvény-ellenesen korlátozta a gyűlés időbeliségét, és tévesen indult ki abból a felvetésből, hogy egy rekreációs jellegű cél eleve elsőbbséget élvez a gyülekezési szabadsággal szemben. A Kúria szerint nem vizsgálta a BRFK azt sem, hogy a gyűlés megtartása valóban ellehetetlenítené-e a közpark egyéb célú használatát. Mindezek alapján a Kúria az időbeli korlátozás tekintetében megváltoztatta a BRFK határozatát.
- [9] A felépítményekre vonatkozó korlátozás tekintetében azonban arra a megállapításra jutott a Kúria, hogy az indítványozó és társai által tervezett felépítmények nem nélkülözhetetlen és rendszerinti kellékei a gyűlésnek (és időbeli korlátozásuk sem aránytalan a békés gyülekezés jogához képest), és ráadásul, ha zárt jurtákban vagy sátrakban zajlik a demonstráció, akkor a külső szemlélő számára sem azonosítható a véleménynyilvánítás ténye és célja. A zárt helyszín a Kúria szerint kifejezetten kizárja azt is, hogy a gyűléshez bárki szabadon csatlakozhasson, pedig ez fogalmi eleme a gyülekezés szabadságának. Ezért a BRFK határozatának ezen részét a Kúria hatályában fenntartotta.
- [10] Mindezek alapján a Kúria elvi élel rögzítette, hogy a gyülekezés szabadsága kiterjed a helyszín szabad megválasztására is. Zárt helyszíneken történő rendezvény azonban nem minősül gyülekezésnek, mivel ahhoz nem csatlakozhat bárki szabadon, ezért a zárt felépítményekre vonatkozó korlátozás nem aránytalan, ha azoknak amúgy nincs önálló kommunikációs tartalma.
- [11] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy álláspontja szerint a Kúria ítéletében a gyűlés nyilvánosságának fogalmát leszűkítően értelmezte, mivel helyben hagyta minden olyan egyéb eszköz és felépítmény használatának a tilalmát, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül a gyülekezési jog kommunikatív funkciójához (de az indítványozó szerint azok használata nélkülözhetetlen). Ezek az eszközök az indítványozó szerint hozzájárulnak a gyülekezési jog gyakorlásához, ezért azok is alkotmányos védelemben kell, hogy részesüljenek (mivel ezek garantálják a véleménynyilvánítás technikai oldalát – pl. itt lehet tárolni a hangosításhoz szükséges felszereléseket). Véleménye szerint, ha ezek az eszközök nem részesülnek a Gytv. szerinti védelemben, akkor azok felépítésére közterület-használati engedélyt kell kérni, amely pedig a gyülekezéshez való jog korlátozását jelentené. Úgy véli, hogy ezek eszközök „kirekesztése” ahhoz is vezet, hogy azon gyűlések sem részesülnek védelemben, ahol ezeket alkalmazzák.
- [12] Mindezek alapján véleménye szerint a kúriai ítélet ellentétes az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével.
- [13] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [14] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [15] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már ki-merítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [16] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben a bíróságra érkezett, amelyet továbbítottak az Alkotmánybíróság részére.
- [17] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló eljárás felperese nyújtotta be az ügyet érdemben lezáró bírói ítélettel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [18] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott, így ennek a feltételnek az indítvány eleget tesz.
- [19] Ezen alaptörvényi rendelkezés tekintetében megállapítható, hogy az indítvány megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés *a*) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c*) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d*) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont].
- [20] 2.3. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele azonban, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kéte-lyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [21] Az indítványozó az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét abban látta, hogy véleménye szerint a Kúria téves következtetéseket és megállapításokat tett a gyűlés nyilvánossága, valamint a gyűlésen használt felépítmények jellege tekintetében, ezáltal tévesen értelmezte az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését.
- [22] Az Alkotmánybíróság e tekintetben az alábbiakat tartja szükségesnek megjegyezni. A Kúria az irányadó alkotmánybírói, valamint EJB gyakorlatot, továbbá a Velencei Bizottság ajánlását figyelembe véve, kellő alaposággal elemezte az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének az ügyben releváns részeit, és abból követke-zően részletesen megindokolta, alkotmányos érvekkel is alátámasztva, hogy egy gyűlésen lévő felépítmények használata hogyan és milyen mértékben kapcsolódik a békés gyülekezéshez való joghoz, és azok vélemény-nyilvánító jellegét is megfelelően alátámasztotta.
- [23] Mindezek alapján megállapítható, hogy a kúriai ítélet az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alkotmányellenesség kéte-lyét [mivel a Kúria figyelembe vette az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését, és azt megfelelő módon és mélységben elemezte döntése megho-za-tala során], és olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, amelynek tisztázását a kúriai ítélettel szemben vagy azzal párhuzamosan az Alkotmánybíróság indokoltnak tartana. Az alkotmányjogi panasz tehát az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése tekintetében nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek.

- [24] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. november 29.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1651/2022.

• • •